

Hórnikowa knihownja w Praze znowa wotewrjena

Předsyda Domowiny Jan Nuk (naprawo přědku stej) slušeše k hosćom znawotewrjenja Hórnikoweje knihownje dnja 13. junija w Serbskim seminarije w Praze. Na samsnym městnje je dnja 29. septembra swjedzenske zarjadowanje k 20. róčnicy zjednoćenja Němskeje předwidzane. Mjez druhim wotewrje so we 18 hodž. wustajeńca z wobrazami serbskeje wuměłče Maje Nagloweje, a w 20 hodž. slěduje literarno-hudźbny program, předstajacy antologiju serbskich basnjow w českej rěči „Jazyk, jímž porozumíš větru“. Je to zhromadne zarjadowanje Domowiny a towarstwa Společnost přátel Lužice. Přeceljo Serbow su wutrobnje na zarjadowanje witani. Foto: J. Luščanski

Wolfgang Schäuble, zwjazkowy minister nutřkowneho (srjedža), postrowi dnja 23. meje zastupjerjow narodnych mjeńšin při jich stejnišću w Berlinje. Wón slušeše runje tak kaž statny sekretar dr. Christoph Bergner (3. wotl.), zamolwity za narodne mjeńšiny pola zwjazkoweho knježerstwa, a Antje Spoorendonk wot SSW (4. wotl.) k mnohim hosćom swjedženja k 60. róčnicy založenja Zwjazkoweje republiki Němskeje. Přistajenaj Domowiny Beata Młynkowa (5. wotl.) a Jurij Luščanski (1. wotl.) informowašaj wobšěrnje wo Serbach. Foto: privatne

Projekt za přichod we Łužicy

K 1. junijej 2009 bu Domowinje projekt „Z dwu- a wjacerěčnosću přichod we Łužicy“ přizwoleny. Jeho zaměr je dołhodobne zaručenje dwu- a wjacerěčneho fachoweho dorosta. Zdobom ma so hódnota serbsčiny na regionalnych džělowych wikach zwyżić.

Demografiske wuwice zašlych lět a hospodarska situacija pokazujetej, zo drje ličba wotpućowarjow z Łužicy přirunujo z lětom 2000 spaduje, při wšěm pak tutón zjaw dale wobsteji. Młodostni wopušćeja domiznu, dokelž su zwonka Łužicy wukubłanske, studijne abo džělowe městno dóstali. Tohorunja z tutej zjawow wurosće, zo pobrachuje na přikład džen a wjace serbskorěčnych kublarjow a kublarjow, wučerkow a wučerjow atd. Z projektom maja so šulerjam a młodostnym perspektiwu za powołanski přichod z dwu- a wjacerěčnosću we Łužicy pokazać. To započina so z nawuknjenjom a nałożowanjom serbsčiny w šuli a powołanju.

Čežišćo projekta je mjez druhim zběranje a zestajenje přehladu poskitkow a projektow na polu powołanskeho kubłanja. Wjetšinje poskitkow ma so serbska specifika přidać. Přez natwar wotpowědneje syće maja so wuměnič informacije a nazhonjenja. Nimo toho zdžěla so zhromadnje z dalšimi akterami Wostrowčanskeje agentury Pontes Euroregiona Nisa tak mjenowany curriculum euriokompetencow. Hladajo na wotewrjenje džělowych wikow 2011 je wažne, znać stawizny a kulturu susodneju krajow; na tute wašnje zeznaja tež wobydlerjo Euroregiona Nisa serbsku rěč a stawizny Serbow. Projekt spěchuje Sakska statna kenclija, jeho doba traje do oktobra 2011. Nošerka projekta je Domowina z.t.

Kontakt: Domowina z.t.
Katja Liznarjec
Póstowe naměsto/Postplatz 3
02625 Bautzen/Budyšin
tel.: 03591-550412 faks: -550375,
projekte-domowina@sorben.com

Za wjetšu transparencu - naše gremije (I. dźěl)

W tutym a w přichodnym wudaću informaciskeho łopjena „Naša Domowina“ chcemy Was wo zestawje wolenych gremijow a wuběrkow našeje narodneje organizacije informować, zo bychmy přinošowali wjetšej transparency skutkowanja Domowiny. 14. hłowna zhromadźizna je woliła člonow zwjazkowego předsydstwa kaž tež změrcowskeho wuběrka a rewizijnego wuběrka. Za dalše prašenja steja Wam sobudźělačerjo zarjada Domowiny rady k dispoziciji.

Zwjazkowe předsydstwo:

Jan Nuk, předsyda Domowiny
Zala Cyžowa, městopředsyda
Domowiny
Pěť Petrick, městopředsyda
Domowiny
Stefan Anders
Měto Benada
Pětr Cyž
Mónika Cyžowa
Lubina Dučmanowa
Milan Funka
Marko Hančik
Manfred Hermaš
Marja Kobjelina
Marcus Kóncař
Trudla Kuringowa
Chrysta Meškankowa
dr. Madlena Norbergowa
Inga Nowakowa
Jana Pětrowa
Bernd Pittkunings
Jaroslav Pukač
Cyril Šořta

Enrico Šořta
Brigita Šramina
David Statnik
Katrin Suchec-Dźisławkowa
Judith Wałdźic
dr. Měrcin Wałda
Michał Wałda
Pětr Wałda

Změrcowski wuběrk:

Hajko Kozel, předsyda
Jurij Grós
dr. Irena Šěrakowa
Joachim Glücklich

**(Změrcowski wuběrk skutkuje
po dochadze pisomneje próstwy.
Změrcowski porjad je wozjewjeny
pod ► www.domowina.de.)**

Rewizijny wuběrk:

Marko Wjesela, předsyda
Christiana Dubawina

Prezidij

zwjazkowego předsydstwa:

Jan Nuk
Zala Cyžowa
Pěť Petrick
Ludmila Budarjowa
Benedikt Dyrlich
dr. Měrcin Wałda

Wustawko-strukturny wuběrk:

Benedikt Dyrlich, předsyda
Bjarnat Cyž, městopředsyda
Horst Adam
Měto Benada
Kito Ela
Joachim Glücklich
Marko Hančik
Harald Koncak
Marko Kowar
Jan Nuk
Beno Paška
Pěť Petrick
Enrico Šořta
Katrin Suchec-Dźisławkowa

Přećiwo diskriminaciji so wobarać

Po artiklu 3, wostawk 3 Zakładneho zakonja ma kóžda přirodna wosoba prawo, swobodnje a wšudze swoju narodnu identitu bjez diskriminacije zjawnje zwuraznjeć, zastupować a smě swoju řeč a kulturu pěstować. To tež za nas Serbow a našu maćeršćinu plaći.

Nowy Zakoń přećiwo diskriminaciji rjaduje přeni króc w němskich stawiznach tež prawo, zo smědža organizacije a zajimowe skupiny w nadawku přirodneje wosoby, kotraž je diskriminaciji wustajena byla, tutu před gremijemi a sudnistwami zastupować. Pola zwjazkowego knježerstwa bu instalowany zarjadniški wotrjad přećiwo diskriminaciji.

Jako poradźowacy gremij je so wutworila přirada, w kotrejž w nadawku Mjeńšinoweje rady Němskeje knjez Romani Rose poradźowacu

funkciju wukonja. Tutón zarjad kaž tež přirada registruje a wobdźěla wšitke pady diskriminacije, kotraž buchu zapodate, a pomha w konkretnym padze naležnosć tež před sudnistwami zakitować. Z tym wolóža so jednotliwcej (tež anonymnje), so přećiwo počerpjenej diskriminaciji wobarać.

Domowinski zarjad je hižo w zašłosći w jednotliwych padach pomoc poskićił a z wotpowědnymi instancami, kriminalnej policiju a sudnistwami jednał resp. skórzbu zapodał. Na zakładze noweho Zakonja přećiwo diskriminaciji mamy lěpše wuměnenja za wotwobaranje tajkich padow.

Swobodna uniwersita Berlin přewjedze tuchwilu empirisku studiju na temu „Realita diskriminacije w Němskej“. Wona zběra fakty a konkretne pady, zo by w nadawku komi-

sije EU předpožila Zwjazkowemu ministerstwu za swójby, seniorow, žony a młodžinu rezultaty tuchwilneho položnja. Domowina bu tež prošena, dalokož pady diskriminacije předleža, zo wo nich rozprawja.

Tohodla smy zarjadowali kontaktne telefoniske čisło: 03591- 550 211, přez kotraž hodža so pady diskriminacije tež anonymnje přizjewić. Trjebamy wšitcy zmužitosć, wotwrjenje wo tajkich padach řečeć, zo bychmy pomhali tolerantnu atmosferu zhromadnosće mjez Serbami a Němcami we Łužicy tworjeć a spěchować. Z tym přinošujemy z dobom tomu, zo stupa wuznam a prestiž serbsčiny w zjawnosći a zo móža naše dźěci a młodostni bjez někajkich hranicow a diskriminacije swobodnje swoju maćeršćinu nałožować.

Bjarnat Cyž

Dzeń wotbagrowanych wsow za Nowy Łaz

Mjez wobdźělnikami lětušeho Dnja wotbagrowanych wsow běštaj člonaj Zwjazkowego předsydstwa Domowiny Milan Funka a Marko Hančik kaž tež jednačel Domowiny Bjarnat Cyž (wotlěwa).

Derje wopytany bě lětuši 12. wopomnjenjski dzeń za wotbagrowane serbske wsy dnja 6. junija za Nowy Łaz. Dzeń běchu Domowina, Spěchowanske towarstwo za Dom Zejlerja a Smolerja, gmejna Łaz a předewzaće LMBV zhrmadnje organizowali. Nowy Łaz bu w lětach 1943-1947 dla brunicoweje jamy Werminghoff II wotbagrowany, tak zo zwostachu z něhdže 33 statokow jenož 3. Wjesna zhrmadnosć něhdy 150 wobydlerjow rozpadny a serbska rěč a kultura so zhubištej. Předsyda Domowiny Jan

Nuk zwěsći w swojej narěči, zo njebě za čas wójny spećowanja přećiwo wotbagrowanju, ničto njedwělowaše tehdy na trěbnosći brunicy.

Hišće 59 lět do toho (1884) bě Arnošt Muka zličil, zo bě wosada přewažnje serbska: ze 467 wobydlerjow běchu mjenje hač 8 % němscy a samo z nich mnozy serbsce rozumjachu a rěčachu. Zawjedženje WITAJ-projekta we Łazowskej pěstowarni, tak Jan Nuk, by skićilo šansu za wzrodženje serbsčiny w gmejnje.

A. Kirschke

► www.zejler-smoler-haus-lohsa.de

William Fischer a Emma Weißig wotkryštaj wopomnjenjski kamjeń.

Foće: Andreas Kirschke

14. hłowna wólbna zhrmadźizna – kak dale?

Štyri měsacy su so po 14. hłownej wólbnej zhrmadźiznje w Chróścicach minyli. Nowe gremije su so konstituowali, zo bychy so trěbne formelne naležnosće rjadowali, kaž wobzamknjenje jednanskeho porjada, wutworjenje wuběrkw atd. Po lětnjej přestawce – tak so nadźijam – so wšitcy wuzwoleni do konkretneho wobsahowego dźěla podadza.

Sym wot hłownej zhrmadźizny sem wulku prócu nałožował, zo by so wuwil prezidij, w kotrymž su tež čy zastupjeni, kotřiž w zašłosći zdžěla skeptisce, zdžěla kritisce na dźělawosć wjednistwa Domowiny zhladowachu. Hladajo na našu narodnu situaciju, na postupowacu asimilaciju, demografiske wuwice a wotpućowanje Serbow za dźělowymi městnami je mi dzeń a wědomišo, zo trjebamy wjetšu koncentraciju na to, štož naše narodne přežiwenje zaruča.

Sym na hłownej zhrmadźiznje tři dźělowe čezišća formulował:

1. wutworjenje aliancy za wuchowanje serbskeje rěče
2. wjetšu transparencu w Domowinskim dźěle, wosebje w nawjedowacych gremijach
3. narodny konsens wšěch tych, kotřiž chcedza narodne dźělo sobu rjadować.

Nadźijam so, zo namakamy z nowowuzwolenym zwjazkowym předsydstwom a jeho prezidijom zwjazkarjow, kotřiž so aktiwne na zwoprawdženju tutych předewzaćow wobdžěleja. Hrozy strach, zo móže dale a mjenje ludźi wužiwać produkty w serbskej rěči, kotrež naše institucije wuwijaja, dokelž dzeń a mjenje serbsku rěč wobknježa. Z dosahacym financiesnym spećowanjom Serbow njeje serbska rěč wuchowana, wona so potom wuchowa, hdyž mamy w serbskim sydlenkim rumje syć WITAJ-pěstowarnjow a syć šulow, na kotrychž so serbska rěč jako fachowa rěč wužiwa. Na tutym projekće dyrbymy bóle hač dotal, zaměrnišo a wunošnišo dźělać.

Jan Nuk, předsyda Domowiny

Wobdźelnicy filmowego projekta „Brunica - serbske słowo a hudźba“.

Foto: Franc Šořta

Wjace hać 50 přidatnych projektow

Wotličenje zasadženych srědkow z wobłukoweho dojednanja mjez koncernom Vattenfallom a Domowinu za projekty w župje Běła Woda/Niska

Předspomnjenje

Diskusija k tutomu dojednanju je 2007 prašenje wuwabiła, hać smě Domowina jako třěšny zwjazk Serbow srědki Vattenfalla přiwać. Někotři rěčachu wo přeradze, druzy mjenjachu, zo smy so my Slepjenjo a Delnjołužičenjo do zwjazkarstwa z čertom podali.

Njedziwajo wšeje emocionalnosće w zwisku z tutej temu – na kóncu smy to my, kotřiž smy wot brunicoweho hórnistwa potrjecheni. Dojednachmy za pjeć čezišćowych wobłukow ramikowe wuměnjenja, w kotrychž nas hórnistwowo předewzaće financielnje podpěruje.

Prawniski narok na to maja jeniče potrjechene komuny a z tym tež tam bydlaacy Serbja. To rěka, tam, hdžež postajenja k brunicowym planam koncern k tomu zawjazuju, dojedna so po procesu wotwažowanja mjez komunami a Vattenfallom zakładne zrěčenje. Cyle strózbje widžane – nam buchu srědki přidźelene, kotrež móžachmy k rozrisanju přidatnych nadawkow zasadzić. Z tutymi srědkami so tež žane winowatostne nadawki třećich njefinancuja. Móžachmy pak srědki jako swójski podźěl při prócowanju wo přidatne srědki z druhich statnych spěchowanskich programow wužiwać. To smy činili. Mjeztym je léto zašlo. Dnja 5. junija smy zasadženje srědkow bilancowali.

Cyłkowna bilanca

Tule je krótka zestawa najbytosćnišich projektow, kotrež móžachmy zwoprawdźić. Někotre z nich so pokročuja,

2009 so nowe projekty zahajichu; wo nich budžemy pozdžišo rozprawjeć. W léce 2008 nałożowachu so srědki za cyłkownje 52 projektow w Slepjanskim regionje.

Wotpowědnje čezišćam, na kotrež běchmy so w léce 2007 dojednali, bu spěchowanych: 11 rěčnych projektow, 11 projektow za turizm a džěło, štyri projekty we wobłuku serbskich mediow, 17 projektow hajenja kultury a tradicijow, šěsć projektow profesionalneho wumělstwa a dwaj projektaj kaž tež přidatny projekt za dokumentaciju a wědomostne přepytowanja (hlej diagram).

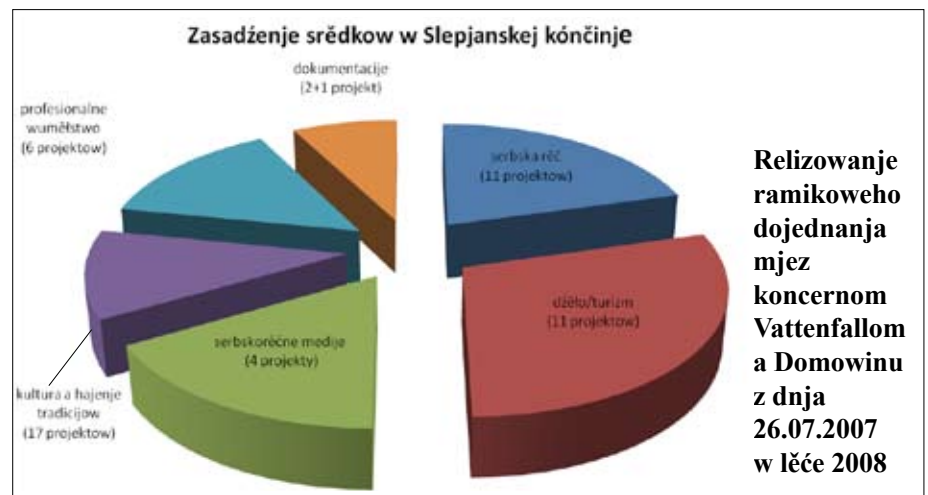
Najprjedy je župne předsydstwo kóždy jednotliwy projekt schwaliło, potom so srědki požadachu a so wotpowědnemu próstwarjej k realizaciji přewostajichu. Projekty so wotličichu, zdžěla podachu so mjezzyrozprawy, dokładowe eksEMPLARY buchu přepodate. Trěbne darićelske

kwitowanki buchu wupisane. Hódnoćimy jako pozitiwne, zo je nam Vattenfall we wobłuku jednanjow wo Zakładnym zrěčenju Slepjo swoje přihłosowanje dał, zo móžachmy w septembru 2008 z projektom „Lautsitzer Skizzen II“ – z etnologiskej studiju – započec, kotraž přepruwuje paralelnje k něčičšemu brunicowemu planowanskemu procesej za prioritnu kónčinu serbsku situaciju a zdobom přepytuje, hać je so na wšo trěbne myslilo, zo by serbsčina jako rěč a žiwa tradicija w Slepjanskej wosadze přichod měla.

Z cyłkownje 52 iniciěrowanych projektow je Domowina za 14 z nich nošerstwo přewzała.

Srědki buchu na lětušej hłownej zhromadźiznje Domowiny we wobłuku financneje rozprawy wotličene. Při 26 projektach su regionalni nošerjo wo srědki požadali a při 13 nadregionalni nošerjo. Njebě móžno, kóždy zapodaty projekt schwalić, zdžěla pobrachowaše počah k Slepjanskej kónčinje, zdžěla mjenjachu so winowatostne nadawki třećich financować abo srědki za čezišćowu wobłuk njedosahachu. Srědki smědžachu so jeniče potom přerjadować, jeli běchu předewzaća direktnje ze serbskej rěču zwjazane.

Z rěčnych projektow njech su wuzběhnjene kursy k pohłubšenju rěčnych znajomosćow, na kotrychž so 33 wobdźelnikow dalekublaše, rěčna animacija mjez druhim w šuli, w SKC a rěčny camp, kotryž smy z 2plusšulerjemi Slepjanskeje srjedźneje šule přewjedli. Witaj-pěstowarni poskićichu so srědki za projektowanje wěstotneho schodu. Srědki nałożichu so tohorunja k zaručenju ewangelskeho serbskeho džěla.

Serbski kulturny centrum Slepó bu podpěrowany, zo móhl wšelakorosć svojich kulturnych poskitkow zachować.

Dale wužichu so pjenjezy za wobstaranje wobrazowych ramikow, tak zo móžachu so serbske twórby w Srjedźnej šuli Slepó prezentować.

Dozhotowjenje DVD Serbske impresije – žiwjenske wobrazy Hanza Njepile bu zaručene.

Internetny wustup za serbski kulturny turizm bu znova wuhotowany. W zhromadnym džěle z nadregionalnymi turistiskimi zwjazkami a MGO

Wosebje wjele projektow přewjedže so w Slepjanskej kónčinje w džěle z dorostom Serbskeho folklorneho ansambla a Džěćaceho a młodžinskeho ansambla. Tež za wobstaranje instrumentow, za předžělanje narodneje drasty resp. za nowu drastu so srědky wudžělichu.

Nastupajo Slepjansku drastu dyrbi so zwěsćić, zo kapacita za zhotowjenje noweje drasty, za změny, wuporjedjenje a hladanje dawno njedosaha. Partnerska wuměna Njepilic towarstwa z Pólskej a Čěskej bu zaručena. Projekt z młodžinskej

za turizm a wólny čas kofinancuje. Slepjanska kónčina poskići srědky za Džeń wotbagrowanych wsow 2008 a spěchowaše sobu pomjatny spis za Mału Nydej, kotraž bu 1952 wotbagrowana. Wo tym budžemy w Informaciskich łopjenach hórnistwa Slepó rozprawjeć.

Dodawk

Hdys a hdys smy wočakowanju ze stron druhich nadregionalnych towarstwow wustajeni w zmysle, zo móhli so srědky druhđe skutkownišo zasadzić. Tute prašenje by legitimne było, bychy-li so tute srědky po cyłej Łužicy wólne zasadzić hodźeli. Ale procedere wobłukoweho dojednjenja ma so dodžerjeć – projekty maja so přez regionalne zwjazki zapodać, kotraž su wot hórnistwa potrjehene. Štož Slepjansku kónčinu nastupa, móžemy rjec, zo njewidzimy jenož sebje samych, ale tež druhich. W mnohich padach – hač zhromadnje z Pawkom, ze SAEK Budyšin, Serbskim institutom, samo ze Założbu za serbski lud – namakachmy puće za to, zo běchu předewzaća wulkemu kruhej wužiwarjow runje tak kaž nam na dobro. Za mnohe naležnosće trjebachmy samo podpěru třěch.

Projekty bjez nas abo samo přećiwo nam pak njebudu so na zakładze tuteho wobłukoweho dojednjenja přesadzić hodźeć.

Manfred Hermaš, regionalny rěčnik

Domowiny a člon Džěloweho zjednoćenstwa hórnistwa Slepó

Ptači kwas w Rownjanskej pěstowarni.

Foto: Měrcin Kašpor

stworili so na tute wašnje internetny portal za serbske poskitki.

Serbsku rěč, serbske pismowstwo, serbske medije mnohim w Slepjanskej kónčinje spřístupnić, bě hłowny pozadk projekta přeložowanskeje služby. Tutu službu njewužiwaja jenož Slepjanske gmejny, zakładna a srjedźna šula, cyrkej a wokrjes, ale wona wužiwa so tež za džělo w župje. Gmejna Slepó, Njepilic towarstwo a SKC wužichu tutu poslužbu mjez druhim za to, zo bychy so z partnerami w Pólskej a Čěskej w jich maćersčinje wuměnili.

W kooperaciji mjez SAEK Budyšin, přeložowanskeje službu a Srjedźnej šulu Slepó zwoprawdži so widejoprojekt, w kotrymž so Slepjanscy 2plus-šulerjo z temu „Brunica – serbske słowo a hudźba“ zaběrachu. Na nim wobdžělichu so tež serbscy šulerjo ze SG Budyšin a SSS Ralbicy. Twórba, kotraž jako rezultat projekta nastaj, bu na jubilejnej kermuški w oktobru 2008 w Serbskim kulturnym centrumje Slepó prapředstajena a móže so w interneće pod

► www.youtube.de wotwołać.

skupinu z brunicoweje kónčiny w Indiskej měješe dobry wothłós. Za trikowy film „7. rapak“ wudžěli so podžělna suma. Nowe kompozicije za Serbski folklorny ansambl a spisanje notow za ansamble a za Slepjansku swarbu so zmóžnichu.

Wosebje wuzběhnyć ma so kurs Njepilic towarstwa, na kotrymž so wučić Slepjanska narěč a hdžež so nětko tež štyrjo młodostni wobdžěleja. Projekt k zawěsćenju starych Slepjanskich pěsnjow so zahaji, z čimž so zakład za wudaće Slepjanskeho spěwnika stwori.

Njeje móžno, zo so wšo džělo jeničce čestnohamtsce zaruči. Za wšelake naležnosće su přidatne džělowe mocy trěbne. Za wobdžělanje projektow, wudžělanje próstwow a wšitke z tym zwisowace nadawki bu časowje wobjezowane džělowe městno stworjene, za přeložowansku službu a rěčnu animaciju steji tydžensce 30 hodžin k dispoziciji. Městno managera za turizm bu na 50 % z wobłukoweho dojednjenja zaručene, a nimo spěchowanja ze stron socialneho zarjada w Kamjencu so wukublanje překupče

Brunicowa jama we Wochozach.

Foto: Jürgen Matschie

Witaj-pěstowarni SŠT w Malešecach mjeno „K wódnemu mužej“ spožčili

Dobra nalada knježeše na léčnym swjedženju pěstowarnje SŠT w Malešecach. Foto: Wórša Wowčerjowa

Lětsa su so w Malešecach na léčny swjedžen pěstowarnje wosebje dołho a intensiwnje přihotowali. Zhromadnje ze staršimi pytaču mjeno za swoju pěstowarnju. Kotra postawa pak by so lěpje hodžała hač wódný muž? Wšako ma wón w bliskich Malešanskich hatach idealne bydlenčko. Tež kóžda skupina wupyta sej bajowu postawu za swójske mjeno. Tak chodža džěći nětko do skupiny lutkow, wódných mužow, błudničkow a zmijow. Mjena bajowych postawow wotwěraja džěćom wutroby za stawiznički serbskich prjedownikow a budža lubosć k přirodže a domiznje.

W přihotach wěnowaše so pěstowarnja ze wšěmi džěćimi a kubłarkami zeznaću tutych bajowych postawow. Hižo nalěto wopytaču lutki pěstowarnju. Džěći zeznajomichu so na nazorne wašnje z tutymi serbskimi bajowymi postawami. Słyšachu wo pochadže, podobje a wo wašničkach małych stworjenčkow.

Zašle tydženje steješe wódný muž a jeho raj w srjedzišću zaběrow. Džěći zhonichu wo wódnym mužu a jeho činkach. Zo by so wódnemu mužej pola Malešanskich džěći lubilo, natarichu a wudebichu jemu wódný raj – tajki prawy bajkojty z mušlemi, zybolacymi kamjenjemi, parličkami, rybičkami a wězo tež z blidom a ložom. Nimo toho zhotowichu scěnowinu wo wódnym mužu.

Sobotu, dnja 27.06.2009 běše potom tak daloko. Z lóštnym programom zahajichu džěći léčny swjedžen. Jako błudnički, lutki, wódné muže a zmije zanjesechu spěwčki a zarejowachu. Borbora Kralowa, wjednica Witaj-pěstowarnje, powita hosći nanajwutrobnišo a džakowaše so staršiskej přiřadže za dobre zhromadne džělo a podpěru při přihotach na swjedžen.

Zhromadnje z Ludmilu Budarjowej, předsydku Serbskeho šulskeho towarstwa, kotrež je nošer džěćaceho kubłanišća, je taflu z mjenom „K wódnemu mužej“ wotkryła. Spodobnu taflu z keramiki je zhotowiła Bartska wuměłča Wórša Lanzyna.

Starši a hosćo mějachu při dobrej šalce kofeja a samopječenym tykancu přiležnosć, bjesadować a nazhonyjenja wuměnjec. Džěći so mjeztym na wšelakich stacijach zabawjachu. Tež wódný muž bě z hosćom tutoho poradzeneho swjedženja. Wón přepoda džěćom skupinske taflički z wotpowědnymi bajowymi postawami. Na kóncu swjedženja jeho džěći zhromadnje ze swojimi staršimi a hosćimi wróco do hata přewodžachu. Při tym sej serbske a němske ludowe spěwy zaspěwachu. Zwuki akordejona klinčachu hač do raja wódného muža.

Marja Jaworkowa

W zgromadnosći lažy naša jadnučka šansa

„Pšíklad za naše zasajženje jo nam Bogumił Šwjela, dolnoserbski farař z Dešna, kenž jo ako Serb, kšesćijan a politikaf za Dolnu Łužycu wójował. Bogumił Šwjela jo w lěše 1912 we Worjejcach Domowinu sobu založył. Za njogo jo narodna organizacija rowno ta zgromadnosć byla, ako nam Serbam brachujo, dokulaž njamamy žeden maminy kraj. Domowina jo w zachadnosći a žinsa serbske pšawa zmužnje zašćitowała. Mimo Domowiny by w Dolnej Łužycy to Serbstwo snaž južo zajšlo! Cerkwja a Domowina – to se njekusa! Něga nic a žinsa nic. We tom zmysle cu wam pšiwolaš: zgromadnje smy mócne a w zgromadnosći lažy naša jadnučka šansa. Dolnoserbske kšesćijany a dolnoserbske gremije muse se zgromadnje zasajžowaš za ten jadensamy cil – za serbstwo, za zdžaržanje serbskeje rěcy a kultury, a to we žišownjach, w šuli, na jsy, w towaristwach, w familijach a w cerkwinem žywjenju. Kuždy pó swójjich móžnosćach a kuždy pó swójjich darach – ale w zgromadnem jadnanju!”

dr. Madlena Norbergowa,

županka župy Dolna Łužyca z.t.,
na 63. Serbskem cyrkwinskem
dnju 21.6.2009 w Korjeńju (wušěg)

Lětni koncert chóra Meja (foto) dožiwi dnja 13. junija na 150 wopytowarjow před Starej cyrkwičku w Radworju. Meja, chór a orchester SLA, chóry Lipa, Budyšin a Bratrowstwo kaž tež solisća zanjese dnja 23. awgusta zhromadnje w Smochćicach oratorij Žně Zejlerja a Kocora. Cyłkowny nawod ma Karsten Sprenger. Koncert započnje so w 17 hodž., wšitcy zajimcy su wutrobnje witani.

Foto: Bosćij Handrik

Nowy serbski film

Štóz sej filmy dokładnje wobhlada a nimo na wobsah tež na techniku třihańa, zwuk a hudźbu džiwa, tón hižo potajnstwa napjateho rjemjesła wotkrywa. Z fascinowacymi móžnosćemi móža so wobhladowarjej iluzija runje tak kaž realita emocionalnje spřístupnjeć. Za film, kotryž chce šěroki zajim zbudzić, je trjeba, sej wjele chwile za koncipowanje brać. Hač k dozhotowjenju mojeho noweho filma „Pycha, nostalgija a zabawa“ stej so tuž dvě lěće minyły.

Wobhlada-li sej ludžo swoje wosobinske stawizny abo stawizny swojeju staršeju, w swojich wsach a městach a to wšo zapoložene do swjedženskich ćahow, kotrež sami sobu wuhotuja, potom je to přeco zajimawe. Na tute wašnje skića so móžnosć, wědu a informacije sprosředkować, něšto do pomjatka zwołać, štož je hewak snadź něhdy we „wotpadkach wědomja“ zaryte. Tole by so tež stało z podawkami w džěcacych prózdninskim lěhwje w Komorowje, z eksistencu pjekarja z mjenom Israel, z prodrustwowej kuchnju w Kupoji abo z našej serbskej drastowej a rejwanskej skupinu. Naš zaměr při tym bě, zo to pozitiwne zachowamy. Mnozy su na tym zajmowani. Takle widžane je jara derje wobsadźena Komorowska sportownja koncept wobkrućiła. Dnja 6. junija organizowaše Komorowska Domowinska skupina kulturny wječork, a mnozy, kotřiž so njeběchu wobdźělić móhli, to po tym wobžarowachu.

Džensa bywa dale a čěšo, ludži za naročniše wobsahi zahorjeć. Naša mała Domowinska skupina je z tutym wječorkom tež docpěła, zo so skićeja temy k bjesadze we wsy – wo filmje, wo rejwanskej skupinje, wo stawizničkach. W Komorowje budže so wo tutym wječorku hišće dołho rěčeć. Z dołhim přikleskom so Komorowscy přihladowarjo dorostowej skupinje serbskeho młodžinskeho ansambla z Budyskeho Serbskeho gymnazija džakowachu. Dopomnjenki so woziwachu, wšako tajkeho wustupa w Komorowskej sportowni hižo 17 lět wjace njeběše.

Herbert Probst, předsyda Domowinskeje skupiny Komorow/Klukš

Skupiny, kiž chcedža sej tutón film wobhladać, njech so prošu wobroća na bratra Probsta abo na župu Budyšin (tel. 03591 550-211).

Ceptarje se pšigótuju za Lipsk

Ceptarki z docentku dr. M. Norbergoweju.

Foto: priwatne

Wót septembra slědnego lěta až do julija jo 7 ceptarkow z Dolnoserbskego gymnaziuma, z wušeje šule a z kubłanišća wušego schójžěnka Chóšebuz (OSZ I) absolwěrowało pšigótowański kurs (rěcny propedeutikum) za masterski studij ceptarstwa serbsčiny w Institute za sorabistiku na uniwersiće w Lipsku.

Pó tym až jo se w lěse 2002 kwalifikacija ceptarjow na Pódstupimskej uniwersiće pšetergnuła, jo pó 6 lětach skóncnje tak daloko, až se dogrono mjazy krajom Bramborska a Lichym statom Sakska w tom nastupanju dopenjijo. Droga k tomu

jo była wobuzna. Zachopiš studij w oktobrje bužo 6 studentow. Studij jo pód wósebnym dohlědom Ministarstwa za kublanje, mložinu a sport w Bramborskej, ako za toš ten zaměr poł žělowego městna w Lipsku financěrujo (a to južo 6 lět!) a teke wětšynu tych kostow pšewzejo.

We studijnem planje stej rěcne, literarne, kulturne ako teke didaktiske zarědowanja. Wěsty žěl se wótměwa w Chóšebuzu. Žycimy nowym studentam z Dolnje Łužyce wjele wuspěcha a zajmny studijny cas. My jich nuznje pla nas trjebamy!

dr. Madlena Norbergowa

Na kopańcowem turněrje župy Dolny Łužyca z.t. dnja 20. junija w Smogorjowje su byli Žylojske gólcy nejlěpše mustwo a su dobyli pokal Domowiny.

Foto: Helmut Matik

Impresije z VIII. mjezynarodneho folklorneho festiwala „Łužica 2009“

VIII. mjezynarodny folklorny festiwal Łužica 2009 wotmě so wot 25. do 28. junija w Budyšinje, Hochozy a Chrósćicach. Programy a poskitki wuhotowa lětsa wjace hač 1000 sobuskutkowacych. Z wukraja móžachmy wosom skupin z wosom europskich krajow a tež přeni króc skupinu z Južneje Ameriki witać. Tomu přidruži so přeni raz dorostowa skupina z českeho Libereca. Z Łužicy wobdźěli so 28 skupin, mjez nimi wosom dorostowych ćelesow.

Wo organizaciju a pohosćenje staraše so w Hochozy a w Chrósćicach něhdže 500 pomocnikow. Džak słuša wosebje tež mějicelam dworow w Chrósćicach a w Hochozy, kiž su swoje ležownosće za zarjadowanja festiwala k dispoziciji stajili

Džakujemy so wšitkim, kotřiž su nam w dobrej tradiciji při organizowanju a přewjedženju festiwala pomhali: hač su to towarstwowi a gmejnsy

dźělaćerjo z Chrósćic a Hochozy, sobudźělaćerjo Němsko-Serbsko ludoweho dźiwadła, Serbskeho ludoweho ansambla abo tež kolegojo zarjadow Załožby za serbski lud a Domowiny. Wulka ličba podpěraćelow a pomocnikow je přihtowanskemu wuběrkej tež znamjo za dobre zakótwjenje koncepcije mjez serbskimi towarstwami a institucijemi. Někotre skupiny, kaž z Kolumbiskeje, Awstrijskeje abo tež z Madžerskeje bychu so wjeselili, hdy bychu so skupiny z Łužicy na festiwalach w jich krajach wobdźělili.

Přichodny IX. festiwal chcemy zaso zhromadnje wuhotować, a to wot 7. do 10. julija 2011. Tuž na zasowidženje!

Marko Kowar,

předsyda přihtowanskeho wuběrka

Dalše fota a wideja:

► www.folklorefestival-lausitz.de

Fota: Jurij Helgest

Impresum: Naša Domowina - Informacije třěšneho zwjazka • Informacije kšywowego zwězka • Informationen des Dachverbandes

Tu wozjewjene wosobinske mjenjenja njekryja so na kóždy pad z mjenjenjom wudawaćela. Redakciski kónc: 12. 08. 2009
wudawaćel/Herausgeber:

Zarjad Domowiny • Zarěd Domowiny • Geschäftsstelle der Domowina
Póstowe naměsto/Postplatz 2 • 02625 Budyšin/Bautzen • www.domowina.de

redakcija/Redaktion:

Borbor Felberowa
tel. 03591-550 202 • faks: 03591-42408 • e-mail: felber-pr-domowina@sorben.com

lektoraj/Lektoren:

Božena Braumanowa, Erwin Hanuš

zhotowjenje/Herstellung:

Claudia Knoblochec • čišć/Druk: Serbska čišćernja/Lausitzer Druck- und Verlagshaus GmbH Budyšin/Bautzen
„Našu Domowinu“ namakaće w interneće pod www.domowina.de ► Dokumenty/publikacije